

**Documentació i Arxivística**

Codi: 100071  
Crèdits: 6

| Titulació                                | Tipus | Curs | Semestre |
|------------------------------------------|-------|------|----------|
| 2502758 Humanitats                       | OT    | 3    | 0        |
| 2502758 Humanitats                       | OT    | 4    | 0        |
| 2504235 Ciència, Tecnologia i Humanitats | OT    | 4    | 0        |

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

**Professor/a de contacte**

Nom: Maria Remei Perpinya Morera  
Correu electrònic: Remei.Perpinya@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)  
Grup íntegre en anglès: No  
Grup íntegre en català: Sí  
Grup íntegre en espanyol: No

**Prerequisits**

No hi ha cap prerequisit previ

**Objectius**

L'assignatura estudia les tècniques d'emmagatzematge, organització, difusió i preservació del patrimoni documental universal, des de les taules d'adob fins els arxius numèrics. L'objectiu general és que l'estudiant en acabar l'assignatura cossi els conceptes fonamentals de la Documentació i l'Arxivística com a dues disciplines independents i complementàries, conegui el sistema arxivístic espanyol i sàpiga interpretar-ne els instruments de descripció, i conegui les fonts d'informació especialitzades en humanitats i sàpiga interrogar-les. La finalitat és introduir a l'estudiant en el coneixement d'aquestes dues disciplines a partir dels temes de debat actuals que hi ha plantejats en els temes de patrimoni documental i bibliogràfic.

**Competències**

- Humanitats
- Identificar els processos històrics en què s'inscriu la cultura contemporània.
  - Utilitzar adequadament els recursos i les metodologies que s'empren en l'estudi de la cultura contemporània.

**Resultats d'aprenentatge**

1. Analitzar documents de diferents èpoques històriques.
2. Fer servir les TIC per a l'organització documental.
3. Identificar els diferents tipus de documents.
4. Transcriure un document històric.

5. Valorar altres disciplines afins que ajuden a fer un tractament correcte dels documents: sigil·lografia, cronologia, etc.
6. Valorar l'organització d'un arxiu concret.

## Continguts

### Part 1. Arxivística

1. L'Arxivística com a ciència: concepte i definició. Evolució històrica de la disciplina: el naixement de la disciplina al segle XIX; l'arxivística científica a partir de la segona guerra mundial. Les funcions i reptes actuals: entre la memòria històrica i la gestió dels documents.
2. L'arxiu i els documents d'arxiu: la definició tècnica del concepte arxiu: les tres accepcions. La dimensió filosòfica del concepte: la visió de Derrida i Foucault.
3. Breu evolució històrica dels arxius: els arxius de Palau (època antiga); els tresors de cartes (s. XII-XVI); els arsenals de l'autoritat (s. XVI-principis XIX); laboratoris de la història (principis s. XIX-mitjans s.XX); els arxius en la societat de la informació.
4. El sistema arxivístic espanyol i català: el repartiment competencial i els arxius del sistema. La definició de patrimoni documental en el marc legal espanyol. El cas de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. El principi de provenença i l'arxiu de Salamanca: el retorn dels documents catalans a Salamanca confiscats pel franquisme.
5. Els arxius i la gestió de la memòria: els casos de Grècia, Alemanya i Espanya.
6. L'accés a la informació i la documentació pública. El dret d'accés versus la protecció de les dades personals.
7. Dades massives i Humanitats. L'arxivatge d'Internet. Les dades personals a Internet i el dret a l'oblit.

### Part 2. Documentació

1. La documentació. De la gestió dels documents a l'accés universal al coneixement.
2. El paper de les biblioteques i els centres d'informació al segle XXI. Tenen raó de ser les biblioteques en un món digital?
3. La digitalització del patrimoni. Projectes actuals i reptes de futur.
4. Fonts d'informació per a les humanitats: concepte de font; fonts primàries i secundàries. Classificació de les fonts. Noves fonts d'informació: xarxes socials.
5. Criteris per a la selecció i avaluació de fonts d'informació.
6. Les facilitats d'accés a la informació: com accedim a la informació bibliogràfica? la cerca als catàlegs i a les bases de dades.
7. El funcionament dels buscadors d'Internet.

### Part 3. Reflexió final

L'Arxivística i la Documentació en el marc de les ciències de la informació: dues ciències afins i/o complementàries? Anàlisi dels aspectes que comparteixen i els que les diferencien.

## Metodologia

La metodologia combina sessions teòriques, discussions i debats i l'elaboració d'exercicis pràctics i treballs de reflexió. En el campus virtual es penjaran els materials a treballar per a cada tema: lectures i propostes d'activitats teòrico-pràctiques. Algunes de les sessions es desenvolupen a les aules d'informàtica.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

## Activitats formatives

| Títol                                                          | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|----------------------------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides                                               |       |      |                          |
| Participació a classe, debats i exposicions orals              | 50    | 2    | 1, 3, 6                  |
| Tipus: Supervisades                                            |       |      |                          |
| Realització de pràctiques                                      | 27    | 1,08 | 1, 3, 4, 5               |
| Tipus: Autònomes                                               |       |      |                          |
| Elaboració de treballs                                         | 30    | 1,2  | 3, 5, 6                  |
| Estudi i lectura de la bibliografia i els materials recomanats | 40    | 1,6  | 3, 5, 6                  |

## Avaluació

L'avaluació és continuada. Els estudiants han de demostrar el seu progrés realitzant 4 activitats d'avaluació. El calendari d'aquestes activitats, així com els detalls sobre cada una d'ells i el pes que tenen en l'avaluació final es proporcionarà a l'inici de les classes.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'Estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

### Revisió

En el moment de lliurar la qualificació final prèvia a l'acta, el docent comunicarà per escrit una data i hora de revisió.

### Recuperació

Podran accedir a la recuperació els estudiants que s'hagin presentat a activitats el pes de les quals equivalgui a un 66,6% (dos terços) o més de la qualificació final i que hagin tret una qualificació mitjana ponderada de 3,5 o més. En cap cas es podrà fer una activitat de reavaluació pel valor del 100% de la nota final.

En el moment de lliurar la qualificació final prèvia a l'acta de l'assignatura, el docent comunicarà per escrit el procediment de recuperació. El docent pot proposar una activitat de recuperació per a cada activitat suspesa o no presentada o pot agrupar diverses activitats en una de sola.

### Consideració de "no avaluable"

S'assignarà un "no avaluable" quan les evidències d'avaluació que hagi aportat l'estudiant equivalguin a un màxim d'una quarta part de la qualificació total del'assignatura.

## Irregularitats en les activitats d'avaluació

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. S'exclouen de la recuperació les activitats d'avaluació en què s'hagin produït irregularitats (com ara plagi, còpia, suplantació d'identitat).

## Activitats d'avaluació

| Títol               | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|---------------------|-----|-------|------|--------------------------|
| Examen primera part | 25% | 1,5   | 0,06 | 1, 2, 3                  |
| Examen segona part  | 25% | 1,5   | 0,06 | 3, 4, 5, 6               |
| Treball 1           | 25% | 0     | 0    | 1, 3, 5, 6               |
| Treball 2           | 25% | 0     | 0    | 2, 3, 5, 6               |

## Bibliografia

### ARXIUS

#### (Manuals)

- LODOLINI, Elio (1993). *Archivística. Principios y problemas*. Madrid: ANABAD, 1993.
- TRIBÓ TRAVERIA, Gemma (2005). *Enseñar a pensar históricamente: los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia*. Barcelona: Universitat. ICE.
- CAPELL, Emilia; COROMINAS, Mariona (coords.) (2009). *Manual d'arxivística i gestió de documents*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya.
- CRUZ MUNDET, José Ramón (2012). *Archivística: gestión de documentos y administración de archivos*. Madrid : Alianza editorial.
- DURANTI, Luciana, FRANKS, Patricia C (eds.) (2015). *Encyclopedia of Archival Science*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- GONZÁLEZ QUINTANA, Antonio; GÁLVEZ BIESCA, Sergio; CASTRO BERROJO, Luis. (2019). *El Acceso a Los Archivos En España*. Fundación Francisco Largo Caballero; Fundación 1º de Mayo.

#### (Guies d'arxius)

- *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1982-2007. 8 vols. (Guies, inventaris, catàlegs. Guies ; 1, 3-4, 6-9).
- *Censo-guía de archivos de España y Iberoamérica*. Ministerio de Cultura.  
<http://censoarchivos.mcu.es/CensoGuia/portada.htm>
- *Guia de los archivos de la Iglesia en España*. Archivo Diocesano de Barcelona : Asociación de archiveros de la Iglesia en España, 2001.  
<http://www.mcu.es/archivos/docs/ArchivosIglesia.pdf>

- *Guía de Archivos Militares Españoles*. 3a. ed. corr. y aum. Madrid: Ministerio de Defensa, 2012.  
[http://www.portalcultura.mde.es/Galerias/publicaciones/fichero/Guia\\_de\\_los\\_archivos\\_militares\\_espanoles.pdf](http://www.portalcultura.mde.es/Galerias/publicaciones/fichero/Guia_de_los_archivos_militares_espanoles.pdf)
- *PARES. Portal de Archivos Españoles*. Ministerio de Cultura. <http://pares.mcu.es/>
- *Cercador d'Arxius de Catalunya*. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.  
<http://cultura.gencat.cat/arxius/directori.asp>
- *Archives Portal Europe*. <https://www.archivesportaleurope.net/es/home>

#### (Revistes)

- *Boletín de la Asociación Española de Archiveros, Bibliotecarios, Museólogos y Documentalistas*. Madrid: ANABAD, 1950-
- *Lligall, revista catalana d'arxivística*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 1988-
- *Tabula. Revista de Archivos de Castilla y León*. Salamanca: Asociación de Archiveros de Castilla y León, 1992-
- *Comma. International Journal on Archives*. Paris: International Council on Archives / Conseil International des Archives, 2001- . Continuació de Janus i Archivum
- *Archival Science: International Journal on Recorded Information*. Main editors: K. Anderson; E. Ketelaar; E. Yakel. Dordrecht : Kluwer Academic Publisher, 2001-. ISSN: 1389-0166 (print version). ISSN: 1573-7519 (electronic version)

#### (Pàgines web)

- *International Council on Archives*. <http://www.ica.org>
- *Associació d'Arxivers de Catalunya*. Enllaços. <http://www.arxivers.com>
- Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. *Arxius i Gestió documental*. <<http://www.gencat.cat>>

### DOCUMENTACIÓ

#### (Manuals)

- HERNÁNDEZ , Hilario; [et al.]. (2001). *Las Bibliotecas públicas en España: una realidad abierta*. Salamanca : Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2001. També disponible en versió electrònica:  
<http://www.fundaciongsr.es/bp/index2.html>.
- DARNTON, Robert. (2010). *Digitalitzar és democratitzar? El cas dels llibres*. Barcelona: Arcàdia, 2010.
- CID LEAL, Pilar; PERPINYÀ MORERA, Remei. (2013). *Cómo y dónde buscar fuentes de información*. UAB. Servei de Publicacions. (Materials, 227).
- CORDÓN GARCÍA, José A.; et al. (2016). *Las nuevas fuentes de información: la búsqueda informativa, documental y de investigación en el ámbito digital*. Madrid: Pirámide.

#### (Fonts d'informació)

- GÓMEZ DÍAZ, R.; GARCÍA RODRÍGUEZ, A.; CORDÓN GARCÍA, J.A., coords. (2017). *Fuentes especializadas en ciencias sociales y humanidades*. Madrid: Pirámide.
- TRIBÓ TRAVERIA, Gemma (2005). *Enseñar a pensar históricamente: los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia*. Barcelona: Universitat. ICE

- PONS, A. (2013). *El Desorden digital : guía para historiadores y humanistas*. Tres Cantos : Siglo XXI.

(Revistes)

- *Item, revista de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1987-

- *El Profesional de la Información*. Barcelona : Swets & Zeitlinger Ibérica, 1998- Continuació d'Information World en Español (1992-1997).

- *Revista Española de Documentación Científica*. Madrid: CINDOC, 1977-.

- *Bid: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, 1998-.

(Pàgines web)

- *Biblioteca de Catalunya*. <http://www.bnc.cat/>

- *Servei de Biblioteques de la Universitat Autònoma de Barcelona*. Bellaterra: UAB.  
<http://www.uab.cat/servlet/Satellite/biblioteques-1100266971243.html>

- *Europeana*. <http://www.europeana.eu/portal/>

## **Programari**

No s'utilitza programari específic.